

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HENDERSON 4-0237
УНС: HENDERSON 5-8740

РІК LXII. Ч. 69. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го КВІТНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY AND NEW YORK, TUESDAY, APRIL 12, 1955. No. 69. VOL. LXII.

ГУВЕРОВА КОМІСІЯ ЗА ЗОРГАНІЗУВАННЯ АДМІ- НІСТРАЦІЙНОГО СУДУ

КОМІСІЯ ДЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОННОЇ ЧАСТИНИ
УРАДУ ПРОПОНУЄ СУД ДЛІ СПРАВ ТОРГІВЛІ,
ПРАЦІ І ПОДАТКІВ, ЩОБ ВІН СПЛІВ ЗА НАД-
УЖИТТЯМ В ЦІХ ДІЛЯНКАХ

Вашингтон. — Комісія для організації виконної частини уряду США, яку очолює бувший президент Герберт Гувер, подала далі частину звіту Конгресові, і в цьому звіті пропонує організувати окремий адміністративний суд США, який займатиметься всіма справами, які відносяться до податків, праці і торгівлі. Ця пропозиція містить в собі багато нових ідей і спільних пунктів, що сам голова цієї комісії Герберт Гувер і п'ять інших її членів не голосували за всіма її пунктами, тільки вирішили вислати свої висновки до Конгресу, щоб Конгрес їх вирішував. Головна ціль пропозиції Комісії Гувера — це те, щоб відділити чисто правничі функції державних агентств від адміністративних і таким способом дати населенню більшу опіку перед наданням їм владу. Коли б здійснилися пропозиції цієї комісії, тоді змінилася б також і бюрократія теперішніх урядових агентств. Пропозиції Комісії Гувера відносяться до більше як п'ятидесятих агентств, в яких працюють 7,000 працівників. Це зовсім нова пропозиція в справі відділення адміністративної дії агентств від правничої, і вона поділяється на три частини. Податкова частина перебрала б функції Суду для справ податків, і була б відділена від виконної частини уряду, та приділена до судової частини владі. Торговельно-промислова частина перейняла б всі функції тих агентств, які досі займалися торговельно-промисловими справами, а секції праці відібрала б правничі функції досі перебуваючої Крайньої Ради для робітничих відносин. Гуверова Комісія ствердила, що досі надто багато правничих було затриманих в виконних урядових агентствах, і так наприклад в департаменті оборони були затримані 1,300 цивільних осіб і 3,100 військ. персоналу, який займається чисто правничими справами. Подібно діється і в інших департаментах. Згідно з пропозицією Комісії Гувера, ті всі функції, зовнішні адміністративні суди, тим способом змінилися б число урядовців, і заощадилася б багато мільйонів доларів. Відділення правничих справ від державної адміністрації дало б громадянству можливість справедливішого вирішення сумнівних справ в ділянці податків, торгівлі та праці.

Президент планує зорганізувати Рад Цивільної оборони

Вашингтон. — Президент Айзенгауер має намір дожити Рад Цивільної Оборони, яка мала б координувати дії протилежностей оборони країни всіх тих агентств, які займаються цією справою. З Білого Дому повідомляють, що внесок на організування цієї Ради вийшов від адміністратора Цивільної Оборони Вела Пітерсона. Досі справою Цивільної Оборони країни займаються всі десять департа-

Американці відсвяткували Великдень під час прекрасної погоди

Нью Йорк, Н. Й. — Цього-річний Великдень припав на найтепліший досі день в цьому році, в якому панувала прекрасна погода, що вможливила населенню США якнайкраще відсвяткувати це свято Христового Воскресіння. В Нью Йорку діяла була температура до 77,8 ступня, що є рекордовою теплоотою в цьому дні від 1889 року, коли температура 10 квітня діяла була до 80 ступня Фаренгейта. Рух на залізницях, легкових ліній і автострадах був також рекордний. В Нью Йорку, в так званий Великий парад, яка відбувається по П'ятій авеню від 46 до 56 вулиць, взяло участь рекор-

ГРОМАДЯНСТВО НЬО ЙОРКУ ВШАНУВАЛО 40-РІЧЧЯ ВИСТУПУ УСУСУСІВ

Нью Йорк. — Вчора, в Квітну Неділю, українське громадянство цієї світової метрополіти шанувало 40-ріковий виступ Українських Січових Стрільців, які ввійшли в цю країну. Святкування відбулося заходами місцевого відділу Все-Американського Громадянського Комітету для відзначення цих роковин, складеного в першу чергу з комбатантських організацій. Святкування складалось з трьох частин: Панахиди за полеглих та померлих Усуусів, що їх відправлено поштовими відділами в місцевих українських католицьких і православних церквах, Ювілейної Академії, що відбулася минулої неділі в полудні в залі Фешин Інституту, та зустрічі громадянства з Усуусами, що відбулася того самого дня ввечері в залі Нар. Дому.

Найбільш хвилююча була Ювілейна Академія, яку започаткував вхід б. Усуусів на залю. Представник Комітету, що влаштував імпресу, сотник д-р Іван Козак, зголосив прийняти на залі отамана Усуусів д-ра Нікіфора Гіряковича, який називав комбатантських організацій, які прийшли шанувати Усуусів, передаючи їм великий квіт. Установили перед сценою хор "Думка" під диригентурою Ол. Микитюка співав у тому числі пісню "Ой у лузі червона калина", а післю того американський і український національні гми. Академію відкрив коротким словом голова Комітету, генеральний штабу полковник Аркадій Валієвський, після чого відбулася найбільш хвилююча точка імпреси — Апелю Політиків, в праявності представників місцевого посту американсько-українських ветеранів в уніформах Американо-Української Армії та з американськими і ветерансько-українськими прапорами, а також прапорами молодіжних організацій. Після прочитання апелю полковником Валієвським, на тлі легкої мелодії "Журавлі", яку співав хор "Думка", останній салют для Політиків відіграв на сцені представник американських ветеранів. Святою промова проф. Володимира Дорошенка, кол. члена Союзу Визволення України та почесного члена Братства Усуусів.

В концертній частині Академії виступав хор "Думка", виконавши цілий ряд стрілецьких пісень, та соліст-бас Володимир Баранський, який стрілецькими піснями. Соліст в хорі були д-р Грав та Е. Чорний. Хорові аккомпаніював на фортепіано п. Леся Вахнянин-Куриленко, а п. Брацькому аккомпаніював п. Перфецький з Філадельфії. Декоративне оформлення сцени виконав п. М. Радіш.

Другу частину ювілейних святкувань того дня, зустріч з Усуусами, відкрив знову ж голова Комітету полк. А. Валієвський, передаючи провід зустрічі ред. Вас. Мудрому. Прийняття благословля о. протоггеумен Когут. Ред. Мудрий в першу чергу представив членів Комітету, який влаштував Ювілей та назвав майже два десятки організацій, які виступили на цю зустріч своїх представників. Після вчорішньої промови, вітаючи Усуусів від представників різних організацій: проф. Палівода прочитав писемний привіт від президента УНР — д-ра Витвицького, д-ра М. Прокопів та від Закарпатського Представництва УГВР, п. Д. Галичів від УГК, адм. М. Пізак від УНС, а далі промовили: п-ні Шепарович, д-р Вол. Галав, полк. Долішній, п. А. Баток, п-ні Пелешко, п. Р. Петрів, п. Несторук (від б. воєні УПА), сот. Зілинський, п. С. Литвиненко, д-р Сущик, о. протоггеумен Когут, д-р Вол. Калина, д-р В. Вишняков, інж. Богачевський та інші. Від Усуусів відіграв громадянський заступник отаман д-р Рожанковський а на закінчення п. Д. Галичів, окремо згадуючи двох померлих в Америці Усуусів, композитора Михайла Гайворонського та д-ра Луку Мишуку, яких вшановано встановленням з місць. Окремо вшановано привітних на гостині стрілецьких співців, редактора Р. Купчинського і Лева Лепкого та опісля проф. Вол. Дорошенка.

Філадельфія дає гарний приклад єдності

Філадельфія. — З ініціативи Товариства вихідців з України під протекторатом Філі Українського Конгресового Комітету всі громадянські організації міста Філадельфії: Об'єднання б. Воєні України, Американо-Братство кол. Воєнік 1 УД УНА, Т-во б. Воєнік УПА, Пласт, СУМА, Самопоміч, Учителівська Громада, Спортивне Т-во "Тризуб", Союз Гетьманів Державників, ООСЧУ, ПАВНА — влаштували в неділю дня 10 квітня ч. р. Академію присвячену п'ятим роковинам смерті ген. хоружого Тараса Чупринки, командира Української Повстанчої Армії, весь дохід з якої призначено на українських інвалідів. Програма була дібрана змістово і виконана по мистецьки. Про сл. п. Шухевича-Чупринку, його бої і чини, як і про вимоги поставлені провідником воюючої України українській еміграції в усіх країнах світу говорив у своїй промові ред. Богдан Кравчик. Мішаний квартет "Вандура" з Нью Йорку в складі Галина Хмула, Христа Карпачів, Володимир Юркевич і Роман Левицький виступили двічі, співаючи під аккомпанімент бандури низку народних, стрілецьких і повстанських пісень. Виступи квартету нагороджувала численна збірка публіки рисми олімпіади. Так же гарячо оплескували присутні декламацию відомого театрального діяча Богдана Паздрія і гру на скрипках нашого віртуоза Ярослава М'ягасюка, який виступив із творами Баха і Шопена. Театральна трупа молодих під кер. В. Шапаровського виконала збірну рецитацию поемами М. Боссе-Лав. Хай шлях спасення Вам свята". Заключив Академію виконанням двох патрістичних пісень Філадельфійської катедральної хор під проводом М. Добоша. Аккомпаніювала п. Л. Бульба.

Гості-спортівці — морально перемогли

Минулої суботи і неділі, — крім багатьох інших імпрес, українське громадянство мало спортову сенсацію: гостинні футбольні змагання Спортивного Товариства "Україна" з Монреалю, Канада, із спортовими дружинами "Тризуб" у Філадельфії та "Січ" в Елізабетвіллі відбулись в суботу, 9-го квітня, з вислідом 1:3 в користь "Тризуба", а в Елізабетвіллі відбулись в неділю, 10 квітня, з вислідом 2:0 в користь "Січ". Проте, морально перемога була, забезпечуючи спортівців, в першу чергу по Юлі гостей, які виявилися дуже завзятими суперниками та прикладними спортсменами. Озброєні змаганням пригледались великі маси народу, а з нагоди змагань та побуту гостей відбулись дуже теплі та щирі прийняття і товариські зустрічі. В Елізабетвіллі гостей-спортівців місцевий громадянин, головний касир Українського Народного Союзу п. Роман Слободян, а у Філадельфії вітав їх д-р В. Галав. Подорожці — в дальших повідомленнях.

МОСКВА УНЕВАЖНОЄ СОЮЗНИЦЬНІ ДОГОВІРИ З АНГЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ

Москва. — Совєтський уряд проголосив заяву у справі своїх договорів з Англією і Францією. Перша точка цієї заяви торкається англо-совєтського договору з 26-го травня 1942 року, в якому обидві держави погодились приймати спільні заходи, щоб перешкодити можливості відновлення нової німецької агресії і не вступати в ніякі коаліції, звернені проти одної з договірних сторін. Подібно франко-совєтський договір з 10 грудня 1944 року, про який совєтська заява говорить у своїй другій точці, зобов'язував обидві сторони приймати всі потрібні міри проти можливої нової загрози німецької агресії і не вступати в союзи, ворожі одній із договірних держав. Совєтський уряд стверджує, що Паризький договір про ремілітаризацію Західної Німеччини, що його під-

Нема гострої небезпеки війни біля Формози

Вашингтон. — Військовий секретар Роберт Т. Стівенс, вернувшись з інспекційної подорожі до Формози, заявив після свого поверну до Вашингтону, що він не вірить, щоб китайські комуністи задумували заатакувати в найближчій будучині прибережні острови в протоці Формози. Стівенс був також в Японії і Південній Кореї, а також відвідав американську базу на Окінаві, був у Гонг Конгу. На Формозі він перерік наради з націонал-китайськими військовими і цивільними чинниками. Він з визнанням висловився про великий поступ в поправі господарської ситуації на Формозі, що стається завдяки видатній допомозі США. Стівенс висловив своє глибоке переконання, що на випадок заатакування комуністами островів під володінням Чіан Кай-шека, націонал-китайські збройні сили вияв-

Лісовік вернувся до Совєтів

Вєрлі. — 17-річний Валерій Лісовік, син совєтського полковника, дня 18 березня ч. р. втік від своїх батьків із західної зони Вєрліку і зголосився до американців. Коли 26 березня за порозумінням між американцями й большевиками відбулась у західно-вєрліській зустрічі молодого Лісовіка з його батьками, він не захотів вертатися. Наступного дня перевезено його до Франкфурту. Тому, що совєтське радіо повторило оскарження, що його зробив у своїй ноті Молотов, що молодий Лісовік загався вже під час зустрічі з батьками, чи має вертатися, чи ні, а фактично причиною його втечі на Захід була погана нота з маєматі, яку дістав був у школі, — берлінська радіостанція Голосу Америки запропонувала йому залишитися в цій справі в рямцях перелачі тієї радіостанції до молоді. Валерій Лісовік спершу погодився, але потім, коли прийшлося награти на плиту його заяву, він відмовився, будучи до остраку перед слідствами для його батька. Це було з початком ч. м. А знову через день він заявив несподівано, що він думає, що московське радіо було правильне. Тоді американці, прийшовши до переконання, що Лісовік дійсно загався і не має великої охоти вийти до Америки, тим більше, що йому очевидно не сподобалося було, коли йому сказали, що в Америці піде до школи, — заарештували в суботу 9 квітня нове його побачення з його батьками. Після того побачення, Валерій Лісовік, заявивши, що хоче вертатися з батьками, від'їхав з ними до Східного Вєрліку. Американці перестерігали його, що він може важко заплацати за свою ескападу, але Лісовік відповів, що він не боїться, бо думає, що його стрінуть, як героя. Представник американців заявив на це: "Сподіваймося, що він має радію".

Валерій Лісовік, висловивши бажання вернутися знову у совєтську зону, залишив разом із своїми батьками американську голову квартиру в Вєрлі.

ПАПА ЗАКЛИКАЄ ДО РОЗЗБРОЄННЯ

ПЕРЕСТЕРІГАС ПЕРЕД НЕБЕЗПЕКОЮ РАДІО-
АКТИВНОЇ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ. — СЛАВІТЬ
ОСЯГНІ НАУКИ

Рим. — Папа Пій XII, даючи своє благословенство "урбі ет орбі" (містові і світові) з нагоди Воскресіння Христового, закликав великі держави до переведення міжнародних переговорів, які довели б до "ступеневого роззброєння" або, щонайменше, до осягнення взаємного порозуміння між існуючими державними блоками. Більша частина його Великодньої промови торкалася надії і остраку, зв'язаних з сучасною атомовою епохою. Папа вперше з усіх своїх промов заборонив докладніше зусилля учених та вказав на коначність заповітний тривкий мир і безпеку людства саме завдяки новим науковим винаходам. Він накликав виразно на недавню побудову першого американського підводного човна ("Навтілос"), гнаного атомовою енергією, і поблагословив те діло, що призначене не для знищення людей. Звернення Папи, яке розпочиналось світлимим "Христос Воскрес", а займалося вартістю людського життя, що його треба берегти, як

Австрійська делегація летить до Москви

Відень. — В неділю 10 квітня ч. р. відбулось останнє засідання австрійського уряду, на якому виготовлено детальні інструкції для делегації, що в понеділок 11 квітня мала відлітати двома совєтськими військовими літаками до Москви. Делегацію очолює канцлер Рааб, з християнсько-народної партії, а в її склад входять заступник канцлера Шерф — соціал-демократ, міністер закордонних справ християнський народник Фігль і його заступник Крайске, соціаліст. Австрійська делегація летить до Москви на запрошення Молотова, який 8 лютого у своїй промові перед Верховним Сов-

Починають слідство в справі Дієнбієнфу

Париж. — Французьке командування за початкувало широке слідство в справі обставини передачі твердині Дієнбієнфу червоним. Міністер оборони ген. Кеніг призначив голову слідчої комісії в цій справі ген. Жоржа Катру. Комісія має ствердити, хто з відповідальних за фатальну поразку в цій твердині і встановити ступінь відповідальності за цю поразку в усіх інстанціях тодішнього командування. Насамперед переслу-

В СВІТІ

● У М'яно в Італії, центрі ініціативно-італійського промислу й центри комуністичних апілів за душу робітничества змагаються неопризначений християнський Діованні Монтіні, і найбільшій співробітник Пієтрос Сесіа. Обидва з'являються на фабриках і промислових до робітників.

● Щоб в західно-німецькій армії не відірвалось мілітаристичний рух вирішив проєкт політики в Західній Німеччині державу Раді Оборони під головуванням президента республіки. Всі члени цієї ради мали б бути цивільними особами, а три представники трьох родів збройних сил держави входили б до неї тільки з дорадчим голосом. Міністер оборони міг би бути тільки цивільним лицем, що підпорядкований би за армію не державі, а парламенту.

● "Носе Дойчланд", комуністичний щоденник у східному Вєрлі, приніс статтю д-ра Фрідріха Варнеке, з долученням до привітання автора різних його титулів і з редакційними похвалами. А проте, якраз за 24 години перед тим д-р Варнеке, голова одного з відділів східно-німецького міністерства здоров'я, втік до західно-вєрліку, кажучи, що не міг довше працювати з комуністами. Яка доля зустріла редактора газети за таку компромітацію комуністів — не пишеться.

● В північній Італії, у шпиталі ОО. Салезіанців, помер на сухоті у віці 60 років Марсель Дет, колишній французький со-

циаліст, потім один із лідерів руху, подібного до італійського фашизму чи німецького націонал-соціалізму.

● Населення всього світу нараховувало в половині 1953 року 2,547,000,000 людей. Воно побилося за три роки (1950-1953) на 32 мільйони душ.

● Прем'єр Пакистану Мохамед Алі, взяв собі другу дружину. Мохамедська віра дозволяє це. Він має 45 років, його перша дружина має 40 років, а теперішня друга — 30. Він одружився в столиці Лівану, Бейруті, з своєю секретаркою, яка походить з Канади. При його повертоті до столиці країни, Карачі, пакистанські феміністи, хоч і мусульманки, виступили з демонстрацією, зобов'язавши губернатора Пакистану члену уряду прийняти у другу дружину й принести їй дарунків.

● Канцлер Аденауер привітав сердечним телеграмом Антоні Ідєна з його призначенням на прем'єра Великої Британії. Аденауер підкреслює у своїй депеші надзвичайні заслуги Ідєна для єдності західного світу.

● Американська армія в Європі здобула перемогу в кампанії проти маркування паперів. Вислідок цього можна було заощадити річно мільйони доларів. 200 вантажними автоматами відведено на склад понад три тисячі шиф, що служили для перекручування старих паперів. Спроєктовано бюрократичне листування і скасовано різні бюлетені.

